

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

BALKANLARIN BİTMEYEN İSTİKRAR ARAYIŞI - YENİ
ADANA - 22.09.2019

Hasan Sevilir AŞAN

Ambassador (R)

Blog No: 61
01.10.2019

Yeni Adana (22 Eylül 2019)

Hasan Sevilir AŞAN, E. Büyükelçi

Osmanlı Devleti bir Balkan İmparatorluğu olarak serpilip gelişmiştir. Beş yüzyıldan fazla süren beraberlik, geçen yüzyılın başında hazin şekilde sona ermiştir.

Balkanlar en barışçıl dönemlerinde dahi etnik milliyet ve inanç temelli gerilimlere gebe bir coğrafya olagelmiştir. Her dönemde büyük devletlerin çıkar ve nüfuz oyunlarına sahne olmuş ve kolayca barut fıçısı haline dönmüştür.

Balkanların en dingin yıllarının Osmanlı dönemi olduğunu söylenebilir. Tüm dikkat ve enerjisini merkezi İstanbul yönetimi ile ilişkilerine vakfeden Balkanlar, Osmanlıda dondurduğu meselelerini daha sonra, daha hiddetli şekilde ortaya dökmüştür.

***

Osmanlının takatten düştüğü dönemlerde, Balkan ulusları büyük devletlerin rekabet alanında milliyetçi akımlarla cebelleşen entrikalar yumağına dönüşmüştür.

19. Yüzyılın ikici yarısında başlayan Osmanlı otoritesinden ayrışma adımları, 1. Dünya Savaşı sonrasında hukuki statüleri pekişen ulus devletlere dönüşmüştür.

Bölge 2. Dünya Savaşından sonra, Türkiye ve Yunanistan hariç, yaklaşık 50 yıl kadar Doğu

Blokuna dahil olmuş, ancak 1990 dönüşümü ile yeniden Batıya yönelmiştir. Sosyalist düzenden kapitalizme geçiş sancılarının da körüklediği etnik milliyetçilik sarmalı ve iç savaşlar, dış müdahaleye davet çıkaran ve halen devam eden kolektif istikrar arayışına sürüklemiştir.

***

Balkanların, kriz dönemlerinde ihtiyaca binaen konferans, antant, pakt, anlaşma gibi farklı formatlarda istikrar ve diyalog arayışına girdiği bilinmektedir. Balkan modeli işbirliği de denilen bu girişimler çoğu kez taraflar arası rekabet veya ilgisizlikten dolayı sessizce sonlanan ad hoc girişimler olarak nitelenebilir.

Balkanlarda istikrar arayışlarına somut örnek olarak, 1930-1933 işbirliği konferansları; Türkiyenin de taraf olduğu ilk çok taraflı savunma anlaşması, 1934 Balkan Antantı; 2. Dünya Savaşı karşıt bloklarını işbirliğine imale etmeye yönelik 1954 Balkan Paktı ve 1980lerdeki Dışişleri Bakanları Konferansları dile getirilebilir.

1996 yılında hayatiyet kazanan Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci (GDAÜ) istikrar arayışının son yaşayan örneğidir.

1990 küresel dönüşümü ve Yugoslavyanın dağılmasıyla ortaya çıkan yeni devletlerin içine düştüğü, etnik temizliğe varan krizler gölgesinde kurulan GDAÜ, önceki girişimlerden farklıdır. Kosova dahil aralarında çekişme devam eden tüm Balkan ülkelerinin üyesi olduğu bölgeden, ihtiyaçtan doğan istişare mekanizmasıdır. Bir Avrupa Birliği fikri olan İstikrar Paktı, savaş tahribatının tamiri misyonunu üstlenen bir yapılanma iken daha sonra kurulan Bölgesel İşbirliği Konseyi de Balkan ülkelerini tam üyeliğe hazırlayan AB bekleme odası görünümünde, GDAÜyü tamamlayan girişimlerdir.

***

BM, NATO, AB ve benzeri uluslararası mekanizmalardaki taahhütlerine rağmen Balkanların ayaklarının yere değdiğini söylemek güçtür.

Son yıllarda umut bağlanan, bölge ülkelerinin tamamının AB bünyesinde bütünleşmesi beklentisinin ise kendi içinde kritik yapısal sorunlar yaşayan ABnin isteksiz, dağınık tutumu nedeniyle hayal kırıklığı yarattığı görünmektedir.

Balkanlar cadı kazanının, eski acılardan çıkarılması gereken derslere rağmen hala içten içe kaynadığını görmek büyük talihsizliktir.

http://www.yeniadana.net/kose-yazilari/kosova_muammasi-3794.html

Yazar hakkında :

1977 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olmuştur. Dışişleri Bakanlığı'nda 1979 □□□□ yıllarında Personel ve Özlük İşleri Dairesi Başkanlığı'nda Aday İdari Memur olarak görev almış ardından çeşitli yurt içi ve yurt dışı görevlerde bulunmuştur. 1997-1999 yılları arasında Tebriz Başkonsolosu, 1999-2001

yıllarında Personel Daire Başkanı, 2001-2005 yıllarında Melbourne Başkonsolosu, 2005-2009 yılları arasında Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdür yardımcısı olmuştur. 2009-2013 yılları arasında Arnavutluk büyükelçisi olarak görev yapmıştır. 24 Mayıs 2014 tarihinde Dışişleri Bakanlığı müşavirliğine atanmış olup 2014 yılında Çanakkale Savaşları Yüzüncü Yıl Anma Törenleri Koordinatörü ve G20 Türkiye dönem başkanlığı döneminde ise G20 Liderler Zirvesi Lojistik Görev Gücü Başkanı olarak görev yapmıştır. 30 Ocak 2017 - 4 Ocak 2019 tarihleri arasında Güney Sudan Büyükelçisi olarak görev ifa etmiştir.

Atıfta bulunmak için: AŞAN, Hasan Sevilir. 2026. "BALKANLARIN BITMEYEN ISTIKRAR ARAYIŞI - YENI ADANA - 22.09.2019." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2019 / 61. Ekim 01. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/Blog/BALKANLARIN-BITMEYEN-ISTIKRAR-ARAYISI-YENI-ADANA-22-09-2019

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır